

Covid-19 - vårdhygienrutiner inom hemtjänst

Utfärdare: Maria Marklund, hygienläkare

Fastställande: 2020-09-29 Version 1.10

Förändring sedan föregående version (2020805): förtydligat att vara frikostig med provtagning.

Covid-19 är en infektion orsakad av det nya coronaviruset sars-CoV-2. Viruset ger upphov till sjukdomen covid-19. Symtom på covid-19 är feber, torrhosta, trötthet, hosta och/eller andningsproblem, snuva och muskelvärk men symtomen kan också vara lindrigare med halsont, magtarmbesvär och huvudvärk. Nedsatt lukt- och smaksinne är också vanligt.

Smittvägar

Covid-19 smittar huvudsakligen från person till person genom droppsmitta, det vill säga via droppar och sekret från luftvägarna som sprids när någon hostar eller nyser, samt vid nära kontakt mellan personer. Vid vissa medicinska procedurer i luftvägarna kan virus spridas via luftaerosol. Spridning kan också ske via droppar som landat på ytor eller föremål i närheten av personer som är infekterade med covid-19 (kontaktsmitta). Därför är en god handhygien av största vikt. Endast personer med symtom bedöms vara smittsamma.

Erfarenheter i de nordiska länderna visar att covid-19 vid flera oberoende händelser har smittat mellan anställda på samma arbetsplats. Det är mycket viktigt att vidta åtgärder på arbetsplatsen som hindrar spridning av covid-19. Se dokumentet *Förebygg spridning av covid-19 mellan anställda på arbetsplatsen* som finns på Vårdhygiens hemsida.

Brukare med symtom på hosta, snuva, halsont, andningsbesvär och/eller feber alternativt konstaterad covid-19

Brukare med symtom bör i första hand vistas i hemmet för att inte smitta andra. Vid behov av sjukvård kontaktas 1177 eller hälsocentral per telefon. Vid svåra symtom ring 112.

Brukare med hosta/nysningar informeras om hostetikett dvs att hosta och nysa i armvecket eller i pappersnäsdukar samt att tvätta och desinfektera händerna ofta. Munskydd kan vara ett alternativ vid vissa omvårdnadsmoment om vårdtagaren tolererar det.

Följ basala hygienrutiner och klädregler

Säkerställ tillgång hos varje brukare:

- alkoholbaserat handdesinfektionsmedel
- flytande tvål
- torkpapper
- engångs plastförkläde/långärmat plastförkläde. Arbetsdräkten ska skyddas vid kontakt med vårdtagaren, vårdtagarens säng och vid risk för kontamination av kroppsvätskor. I de flesta

situationer räcker det med skyddsförkläde utan ärm. Vid risk för kraftig förorening av kläder eller underarmar rekommenderas långärmat plastförkläde.

- handskar
- stänkskydd för ögon, näsa och mun
- alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid
- engångstorkdukar

Säkerställ följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler. Byt arbetskläder som förorenats innan nytt besök hos annan brukare under samma arbetspass.

Vid nära omvårdnad (inom 2 meter) hos brukare med luftvägssymtom säkerställ tillgång till stänkskydd för öga, näsa och mun.

Exempel på stänkskydd är:

- Hellångt visir - används tillsammans med munskydd klass IIR eller munskydd klass II.
- Skyddsglasögon. Används tillsammans med munskydd IIR.
- Kirurgiskt munskydd IIR med inbyggt visir

Andningsskydd FFP3 eller FFP2 rekommenderas vid smittsamma aerosolbildande procedurer. De procedurerna är vanligast vid handläggning av allvarlig covid-19-sjukdom. Följande procedurer inräknas: sugning av luftvägar, hjärt-lung-räddning, icke-invasiv ventilering (BiPAP- och CPAP-behandling) och trakeostomivård med sugning.

Vid många andra potentiellt aerosolbildande procedurer och kliniska situationer där patienten inte är kritiskt sjuk bedöms vätskeresistent munskydd IIR vara tillräckligt (till exempel vid nebulisatorbehandling, vid provtagning av nasofarynx), behandling med andningsträningshjälpmedel (tex PEP-flaska eller PEP-mask) eller andra fysioterapibehandlingar för andning/slemmobilisering.

Byt handskar mellan orena och rena arbetsmoment enligt basala hygienrutiner. Desinfektera händerna varje gång innan nya handskar tas på. Använd engångs plastförkläde för att skydda arbetskläder. Lägg skyddsutrustning i soppåse och knyt ihop den. Kasta soppåsen i vanligt avfall. Var noga med handdesinfektion när du tagit av dig skyddsutrustningen. Byt arbetskläder om de förorenats innan besök hos annan brukare under samma arbetspass.

Munskydd hos symptomfri personal för att minska smittspridning

Munskydd hos symptomfri personal med syfte att skydda vårdragare från smitta är ingen generell rekommendation i Västerbotten för närvarande. Det kan i vissa situationer ha en skyddande effekt men kan också felaktigt använt innebära en risk för smittspridning. Vi rekommenderar samråd med Vårdhygien i frågan.

Rengöring och desinfektion av ytor och hjälpmedel

Coronavirus avdödas av rengöringsmedel och vatten och alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid. Ytor och föremål förorenas lätt i brukarens närhet, framförallt när denne hostar och nyser. Det

är viktigt att rengöra och desinfektera tagytor som brukare och personal ofta rör i för att minska mängden virus i miljön.

Vid synlig smuts:

- Använd allrengöringsmedel och vatten, låt torka, desinfektera därefter med ytdesinfektionsmedel, se ovan.
- Använd engångstorkduk.

Synligt rena ytor:

- Desinfektera ytan med ytdesinfektionsmedel, se ovan.
- Använd engångstorkduk.

Golv rengörs med allrengöringsmedel och vatten. Använd gärna engångsgolvduk.
Konventionell hantering av städutrustning.

Slutstädning

Slutstädning är aktuell när brukaren:

- Bedöms vara smittfri efter genomgången covid-19 infektion
- Avlider

Slutstädning utförs med basala hygienrutiner inklusive plastförkläde och handskar.

Bostaden behöver inte vädras, slutstädning kan ske omgående.

Slutstädning görs med rengöringsmedel och vatten.

- Allt engångs-/skyddsmaterial som tagits hem till brukaren kastas
- Kontakta gärna Vårdhygien för ytterligare information.

Disk, avfall och tvätt

Disk

Vanlig (konventionell) hantering.

Avfall

Hanteras som vanligt avfall. Knyt ihop säcken noga inne hos brukaren innan transport till soptunna/motsvarande.

Tvätt

Vanlig (konventionell) hantering. Lägg tvätten sorterad direkt i tvättsäck eller motsvarande. Lägg ingen tvätt på golvet eller i möbler. Förslut tvättsäcken inne hos brukaren. Töm tvättsäcken direkt i tvättmaskinen. Följ hygienrutiner.

Vid tvätt i gemensam tvättstuga ta med plastförkläde, handskar och handdesinfektion. Använd plastförkläde och handskar vid hantering av smutstvätt. Desinfektera händer efter avslutat arbete med smutstvätt. Desinfektera alltid händerna när du lämnar tvättstugan.

Brukare utan symtom och som varit i kontakt (exponerad) med bekräftat fall av covid-19

Smittsamhet

Exponerad brukare utan symtom är inte smittsam. Brukaren observeras avseende eventuella infektionssymtom som till exempel hosta, snuva, andningsbesvär och/eller feber under 14 dagar räknat från tidpunkt för senaste möjliga smittexposition. Ansvarig läkare konsulteras vid symtom hos brukaren. Var frikostig med provtagning.

Följ basala hygienrutiner och klädregler som vanligt.

Smittfrihet vid covid-19

Medicinskt ansvarig läkare avgör när upphörande av särskilda hygienrutiner ska ske. För ledning i den frågan hänvisas till dokumentet *Smittsamhet vid covid-19* på Vårdhygiens hemsida.

Rutiner vid dödsfall

Personer som hanterar avliden med misstänkt eller verifierad covid-19 ska bära utökad skyddsutrustning som beskrivs ovan under rubriken Hygienrutiner. Det är osannolikt att en avliden är smittsam. Moment som kan alstra stänk och aerosol undviks. Kroppen ska svepas på ett sådant sätt att risken för kontaktsmitta minimeras. Att svepa kroppen i ett rent lakan är i de flesta fall tillräckligt. Skydd mot läckage från kroppsöppningar används vid behov (ex blöja). Bisättningsäck är i normalfallet inte nödvändigt men kan behövas av andra skäl, exempelvis vid större mängder kroppsvätska. Se Folkhälsomyndighetens [Rekommendationer för hantering av avliden med bekräftad covid-19](#).

Personal

Det är viktigt att stanna hemma från jobbet vid misstänkt covid-19 och att följa rutinen om man har exponerats på jobbet för covid-19 utan skyddsutrustning, se rutiner nedan.

Rutin för att stanna hemma från jobbet under covid-19 pandemin och

Rutin för anställda och studenter efter exponering för covid-19 utan skyddsutrustning

Dessa dokument finns på Vårdhygiens webbplats, Region Västerbotten. Följ länk nedan

<https://www.regionvasterbotten.se/for-vardgivare/behandlingsstod-och-vardriktlinjer/vardhygien/corona>